

ELS PRINCIPALS SUBJECTES DE LA VIOLÈNCIA SÓN ELS MASCLES

David Bueno i Torrens

Professor i investigador de genètica de la Universitat de Barcelona

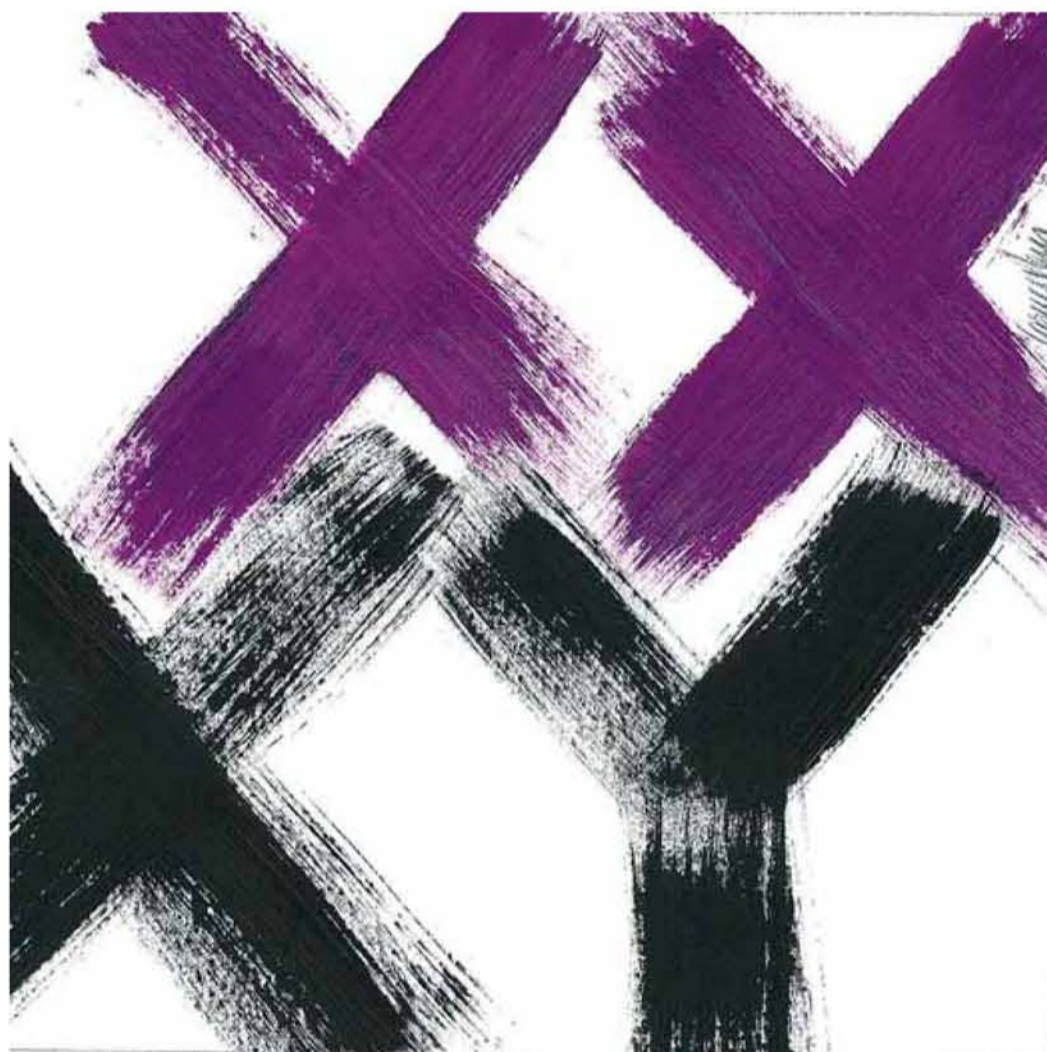
Més violència XY

A l'article anterior (AVUI, 14 de febrer) plantejava la necessitat d'entendre les arrels biològiques de la violència de gènere com a pas necessari per eliminar-la. De manera molt resumida, deia que cal rebuscar entre els instints evolutius més primaris de qualsevol ésser viu: la supervivència, que ha afavorit comportaments agressius; i la reproducció, entesa com la transmissió de les formes gèniques pròpies als descendents. En el cas concret dels humans, argumentava que el comportament monògam de cura de la descendència fa propici que instintivament els mascles vulguin assegurar la paternitat dels descendents de qui tenen cura, la qual cosa pot fomentar un instint de gelosia que pot esdevenir, culturalment, violent. També deia que, si bé l'agressivitat és un instint innat, la violència és un comportament culturalment après, i que els humans, amb la nostra gran capacitat culturalitzadora, hem tendit a culturalitzar els instints en un cercle viciós de difícil resolució. De tot això n'acabava deduïnt que la culturalització d'aquests instints és la responsable de la violència de gènere, fins i tot en aquells casos en què no hi ha descendents –en un estrany sentit de propietat de la femella–, i que, per tant, només s'hi pot posar fre promovent un canvi cultural cap a una societat no sexista i sense apologia de l'agressivitat masculina.

PERÒ LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE no és pas l'únic acte violent dels humans: assassinats, guerres, violacions, terrorisme i un llarg etcètera d'altres confrontacions. Tot aquest ampli ventall de violència humana, ¿es pot interpretar des de la mateixa òptica evolutiva de supervivència i reproducció, culturalment amenitzades? Vull deixar ben clar, com feia en l'article de violència de gènere, que no pretenc buscar justificacions a aquestes actituds, sinó tan sols meditar sobre els factors biològics que les envolten.

EN REFLEXIONAR SOBRE ELS ALTRES TIPUS de violència, la primera constatació que un pot fer és que els principals subjectes implicats també són, per molt, els mascles. Potser és per això que l'ideograma xinès per a la paraula *pau* inclou els símbols de dona i de casa, o potser no és res més que una altra mostra de l'atàvic sentit de possessió dels mascles sobre les dones –i les cases.

CENTREM-NOS, PER EXEMPLE, EN LES GUERRES, però fixem-nos primer en altres primats, els nostres germans evolutius. Els ximpanzés, amb qui compartim un 98% del genoma, viuen en grups familiars en què els mascles són germans, i les femelles provenen d'altres grups familiars. Periòdicament s'estableixen petites guerres entre grups de ximpanzés per incrementar el seu territori de recollida d'aliment i per incorporar noves femelles al grup. No cal dir que són els mascles els que es barallen. Això fa que, en incrementar el territori de recollida, incrementin les seves possibilitats de supervivència i la dels seus descendents, i que en incorporar noves femelles incrementin també el nombre de descendents que poden tenir. El fet

CARMÉ PERIS

“¿I no poden estar també relacionades a aquest instint culturalitzat les violacions sistemàtiques que es produeixen en tots els conflictes armats, per deixar formes gèniques escampades arreu?”

que durant la batussa hi pugui haver algun mascle que en surti greument ferit no suposa cap contradicció amb el propòsit instintiu global, atès que haurà ajudat els seus germans, amb qui pel fet de ser germans comparteix moltes formes gèniques comunes, a deixar més descendents que també portaran part de les seves formes gèniques.

PERÒ, ¿NO ÉS AIXÒ EL QUE FEM ELS HUMANS quan algú decideix dur-nos a la guerra tot aprofitant i manipulant aquests instints, intentar incrementar, cegament i irracionalment, els recursos globals en benefici dels compatriotes, germans culturals –els humans no només trans-

metem gens, sinó també cultura– amb qui per consanguinitat territorial compartim moltes formes gèniques, per tal de potenciar la supervivència global i el nombre de descendents? ¿I no poden estar també relacionades a aquest instint culturalitzat les violacions sistemàtiques que es produeixen en tots els conflictes armats, per deixar formes gèniques escampades arreu? I per extensió, ¿no podríem també incloure la resta d'assassinats i violacions, i d'agressions humanes, incloses les agressions morals i les submissións nacionals, com una olla a pressió que de tant en tant deixa anar, incontroladament i ja probablement sense cap sentit biològic per a l'espècie humana, el vapor instintiu culturalitzat de l'agressivitat?

DE LA MATEIXA MANERA QUE L'OBJECTIU d'aquests dos articles no ha estat justificar biològicament aquests comportaments, tampoc pretenc concloure'ls de forma moralitzadora. Res més lluny del meu ànim, especialment perquè sota les morals molts cops s'amaga la perpetuació de la culturalització instintiva que les genera, com es pot veure en la immensa majoria de contes infantils. La qüestió està plantejada. Que cadascú en tregui les seves pròpies conclusions, suposant, és clar, que sigui possible analitzar aquest tema sense deixar-nos arrossegats pels instints i la cultura (en el meu cas, instints de XY i cultura occidental catalana).